

rejše od 40 let, z mladimi si, iskreno, ne upam delati. Finančno tveganje je preveliko. Že tako vsa oblačila najprej naredimo iz navadnega belega blaga, šele potem iz pravega tekstila. Šivilja in krojač, to sta dva poklica, v katera se spleča investirati.»

Z Janom Oblakom do cilja. Njen glavni cilj je postati zgled v svetu, prodreti na tržišče, kar pa gre brez velikih virov financiranja počasneje. Ampak tudi denar ti na neki točki ne pomaga več, potrebuješ močna imena, vplivneže. Enega je pred pol leta srečala na druženju s prijatelji, zblížalo ju je dejstvo, da sta edina pila vodo.

Poročna obleka iz lesa? Dolgo je iskala trajnostni nadomestek za ekološko svilo, ki ne bi bil sintetičnega izvora. Prišla je do blaga iz lesa – do viskozne preje iz celuloze, narejene na trajnosten način. Edino podjetje, ki jo proizvaja, je v Nemčiji. S tem odkritjem se šele začne, saj moraš poizvedeti, kdo kupuje njihovo prejo in izdeluje tekstil samo iz nje, ne da bi ga mešal z drugimi materiali. Ko dobiš seznam tovarn, kličeš v vsako posebej, sprašuješ, poizveduješ ... Tako ugotoviš, katera tovarna je najbolj resna. Odkritje blaga iz celuloze, deluje kot žoržet, ji je kar naenkrat omogočilo prej nepojmljivo: široke hlače, bluze, rute, večerne in poročne obleke.

Zanimivo, da se je prav ona, ki si ni ogledala niti ene nogometne tekme, ki nogometa celo ne spremlja, povezala z enim največjih nogometnih zvezdnikov iz naše dežele Janom Oblakom. »Bilo je smešno. Jaz nisem niti vedela, kdo je Jan Oblak! Mi je bil pa všeč, ker mi ni bil videti kot tipičen nogometaš. In takoj sem rekla: poglej, kako dober maneken! Njegova prezenca me je očarala. Markanten je. Ko sem mu razložila svoje delo, je pristal na prvo fotografiranje. Ko dobiš k svoji znamki nekoga, ki ima tako močno javno podobo, da takšen človek avtomatično prepoznavnost blagovni znamki. Zato sva si šla nasproti in se odločila, da za njegove oboževalce oblikujem prav posebno ekološko majico, navdihneno po članku, kjer so ga poimenovali škofjeloška hobotnica.«

Tako bodo še pred novim letom lahko kupili ekološko majico Jana Oblaka z dodatkom – kartico z njegovim originalnim podpisom. Pri oblikovanju sta sodelovala oba, da ne bo pomote. In dokler nista bila oba zadovoljna s konceptom potiska, nista šla naprej.

Oblačila kot hrana. Kaj bi se po Matejinem mnenju moralo zgoditi z oblačilno kulturo, kaj je njen ideal? »Da bi oblačila postala tudi hrana – da bi hranila naše celice in da bi se potem kompostirala. Tako ne bi puščali okoljskega odmeta, istočasno bi preko oblačil naša koža vsrkavala hranila. S takim povezovanjem bi se zelo približali živalim. Bolj realen vmesni korak na poti do ideala pa je v čim bolj ekološki proizvodnji oblačil – brez pesticidov, kemikalij, antibiotikov in sintetične ter etično narejena. S podarjanjem oblačil jim podaljšujemo dobo, ko pa jih zavrzemo, bi se morala v petih letih razgraditi.« To ni daleč od realnosti, to že počnem! ■

Od centa do grunta

Ana in Mitja Vezovišek sta strokovnjaka s področja osebnih financ, ki že vrsto let pomagata strankam zmanjšati finančni stres. Ana pomaga tistim, ki se jim zdi, da imajo denarja premalo, želijo optimizirati porabo in se znebiti dolgov. Mitja pa svetuje tistim, ki imajo denarja več, kot ga porabijo, in ga želijo investirati. Če želite njun nasvet, pošljite opis vašega stanja z vprašanjem na ekipa@vezovisek.si.

Več o njunem delu, knjigah, ki sta jih napisala, in o podjetju, znotraj katerega delujeta, izveste na www.vezovisek.si.

Vsak mesec sem v minusu

Pozdravljeni! Stara sem 48 let. Moja plača z vsemi dodatki znaša približno 1100 evrov. Vsak mesec sem v minusu in ne znam varčevati. Moj glavni strošek so hrana in oblačila ter nekaj kozmetike. Drugo pokriva mož. Sploh ne vem, kako mi denar spolzi iz rok. Kaj mi svetujete? Imam za približno 150 evrov kredita za oblačila in sesalnik v eni od trgovin. Potem grem še nekaj malega v minus. Ko dobim plačo, moram kakih 200 evrov odšteti in potem spet ne pridem skozi mesec in zgodba se ponavlja. Kaj mi svetujete?

Hvala in lep pozdrav, Darja

Gospa Darja, najprej se morate gotovo zahvaliti svojemu možu, ki vam omogoča, da lahko denar bolj ali manj porabljate zase (izjema je hrana). Potem pa lahko pohvalite tudi sebe, da ste se opogumili in si priznali svoje napake. Priznanje je pravzaprav najtežji del. Saj veste, dokler si ne priznamo napak, jih težko odpravimo. Zdaj je treba le še stopiti korak naprej in se spopasti s seboj – s svojimi razvadami, ki vas očitno ne osrečujejo.

Akcijski načrt. Vedno moramo začeti na začetku, pri temeljih. Torej, ničesar ne preskakujemo, ne postavljamo si nerealnih ciljev, temveč takšne, da jih bomo dosegli in nam bodo dajali dodaten zagon. Prvi temelj je, da ugotovimo, kje danes sploh smo ali, če se izrazim drugače, koliko smo »finančno stari«. Če nimamo prihrankov, potem hitro vemo, kje smo: na začetku. Naj vas potolažim – ta pot je tista, ki se potem najdlje vzpenja. Se je pa treba nanjo odpraviti z naslednjimi koraki:

- Prevzeti morate nadzor nad svojim denarjem, kar pomeni, da boste morali bodisi raziskati za nazaj, kam je šel vaš denar, ali pa začeti spremljati porabo od danes naprej. To je ključno, saj nimate občutka, koliko dejansko porabite za hrano, oblačila in kozmetiko. Natančno in za najmanj dva ali, bolje, tri mesece!

- Poplačajte dolg na kartici, se zahvalite trgovcu (če je od trgovca) in jo zamenjajte za tisto, ki vam še vedno prinaša ugodnosti, oziroma se znebite tudi drugih kreditnih kartic, če vam vzbujajo željo po nakupovanju.

- Pozabite na kartico, ki vam omogoča nakupovanje na obroke. To naredite takoj, brez izgovora, saj glede na višino prihodkov in na dolg, ki ga še imate na kartici, to brez problema odstranite iz denarnice.

- Pozabite na minus – zakaj bi plačevali

najmanj osem odstotkov obresti!? Limit, še posebej če gremo v izrednega (ta je dražji od osmih odstotkov), je najdražja oblika financiranja! Zaprite limit in si ga »v glavi« naredite na +200 evrov.

- Ko boste vedeli, kam gre vaš denar, si naredite okvirje, to je: določite porabo po posameznih kategorijah. Hrana: X evrov, oblačila: X evrov itn. Pri čemer je ključno, da se tega potem držite. Vem, ne bo lahko, a verjemite mi, da se boste na to navadili, če boste le odločeni, da spremenite trenutno situacijo.

- Začnite delati t. i. odmike – od sebe! Očitno ste po naravi zapravljivka in denar preprosto ne more zdržati pri vas več kot mesec dni. V tem primeru ga morate umikati od sebe, in to najlažje naredite tako, da takoj, ko prejmete plačo, del sredstev prenačete drugam. In koliko je to? Najmanj 20 odstotkov vaše plače. Vem, zdaj se vam bo gotovo zdelo veliko, a glede na napisano boste lahko čez nekaj mesecev ta delež še po višali.

Če se boste držali tega akcijskega načrta in odključali korake na svoji poti do predvsem stabilnejših mesecev, ne vidim nobenih izzivov več. Na ta način ne boste imeli več dolgov, uspeli boste napolniti likvidnostno vrečo (to je tista za izredne odhodke, pa dopust – celo soproga boste lahko presenetili s kakšnim oddihom za konec tedna), in kar je morda še pomembneje: zadate si lahko dolgoročnejši cilj in poskrbite za obdobje, ko ne boste več zaposleni (poskrbite za pokojnino), in predvsem za to, da ne boste tako finančno odvisni od moža – tudi to je namreč nevarno.

Pa uspešno na novi poti!

Mag. Ana Vezovišek,
strokovnjakinja za osebne finance